

Leereenheid 4 Verpleegtechnisch handelen (VIG)

**Kwalificatie : Verzorgende IG, niveau 3
(KD Verzorgende IG)**

Overzicht van de leereenheden voor de kwalificatie Verzorgende IG, niveau 3 (kwalificatiedossier Verpleeg- en Verzorgingshuizen en thuiszorg)

Gebaseerd op het profiel Verzorgende IG, Crebocode 23187, versie 2016 in het kwalificatiedossier Verpleeg en Verzorgingshuizen en thuiszorg, domein Zorg en Welzijn, Crebocode 25491.

Onderstaande informatie behoort er onlosmakelijk bij en is integraal verweven met alle leereenheden van de kwalificatie.

Leereenheden behorend bij de kwalificatie Verzorgende IG (VIG)		Werkprocessen kwalificatiedossier
1.	Plannen en voorbereiden van ondersteunende begeleiding en zorg	B1-K1-W1: Ondersteunt bij het voeren van de regie bij wonen en huishouden. B1-K1-W3: Stelt (mede) een zorgplan op. B1-K1-W9: Stemt zorgverlening af met alle betrokkenen. B1-K1-W10: Evalueert en legt de zorgverlening vast. B1-K2-W1: Werkt aan eigen deskundigheid.
2.	Ondersteunen bij wonen, leven en welzijn (persoonlijk en omgeving)	B1-K1-W9: Stemt zorgverlening af met alle betrokkenen. B1-K1-W10: Evalueert en legt de zorgverlening vast. B1-K2-W1: Werkt aan eigen deskundigheid. B1-K2-W2: Werkt samen met andere beroepsgroepen in de zorg. B1-K2-W4: Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers. P1-K1-W1: Biedt ondersteuning gericht op zelf- en samenredzaamheid. P1-K1-W2: Werkt verbindend samen met naastbetrokken en andere zorgverleners. P1-K1-W3: Biedt zorg in de woonsituatie. P1-K1-W4: Begeleidt een individu of een groep zorgvragers bij dagelijkse activiteiten.
3.	Individuele zorg verlenen	B1-K1-W2: Onderkent de gezondheidstoestand op somatisch en psychosociaal. B1-K1-W4: Biedt persoonlijke verzorging. B1-K1-W6: Begeleidt een zorgvrager. B1-K1-W7: Geeft voorlichting, advies en instructie.

		<p>B1-K1-W8: Reageert op onvoorziene en crisissituaties.</p> <p>B1-K1-W10: Evalueert en legt de zorgverlening vast.</p> <p>B1-K2-W1: Werkt aan de eigen deskundigheid.</p> <p>B1-K2-W3: Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg.</p>
4.	Verpleegtechnische handelingen en medicatie (veiligheid)	<p>B1-K1-W5: Voert verpleegtechnische handelingen uit.</p> <p>B1-K2-W1: Werkt aan eigen deskundigheid.</p>
5.	Zorg bieden aan psychogeriatrische patiënten	<p>P1-K1-W2: Werkt verbindend samen met naastbetrokken en andere zorgverleners.</p> <p>P1-K1-W3: Biedt zorg in de woonsituatie.</p> <p>P1-K1-W4: Begeleidt een individu of een groep zorgvragers bij dagelijkse activiteiten.</p>

NB: keuzedelen: EVV; GVP(gesp verzorgende psychogeriatric); gerontopsychiatrie, GVS(gesp. verzorgende somatische zorgvragers), revalidatie, zorgtechnologie/domotica/ICT vaardigheden

Typering van het beroep

Algemeen

De Verzorgende IG werkt in verschillende branches van de verpleging en verzorging: de verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg, de gehandicaptenzorg, de geestelijke gezondheidszorg en de kraamzorg. De doelgroep waaraan de Verzorgende IG ondersteuning en zorg verleent is zeer divers. De doelgroep bestaat onder andere uit: oudere zorgvragers met beperkte zelfzorg, waaronder psychogeriatrische zorgvragers; chronisch zieken; volwassenen in klinische zorgsettings; revaliderende zorgvragers; zorgvragers met een handicap; zorgvragers met psychiatrische problematiek; barenden, kraamvrouwen en pasgeborenen.

De werkzaamheden hebben per branche een andere focus; de Verzorgende IG kan zorgvragers stimuleren, begeleiden en ondersteunen bij handelingen, maar kan handelingen ook overnemen als de zorgvrager en naastbetrokkenen deze niet zelf kunnen doen. Zij heeft daarbij een adviserende, initiërende en begeleidende rol.

Branchespecifiek

De Verzorgende IG in de VVT richt zich erop om de zorg uit te voeren in een vertrouwelijke sfeer. Ze bouwt een relatie op met de zorgvrager en naastbetrokkenen. Haar zorg is ondersteunend aan de zorg die de zorgvrager en naastbetrokkenen zelf uitvoeren. Ze stimuleert de zelf- en samenredzaamheid en heeft een vraaggestuurde houding. Zij sluit haar zorgverlening zo veel mogelijk aan op de wensen en gewoonten van de zorgvrager. Ze draagt bij aan de kwaliteit van leven van de zorgvrager en zet zich in om de zorgvrager met beperkte communicatiemogelijkheden zijn wensen kenbaar te laten maken. Ze is zich bewust dat ze een vertrouwensband opbouwt met de zorgvrager en naastbetrokkenen en weet dilemma's die hieruit voortkomen te hanteren.

Beroepshouding

De Verzorgende IG stelt zich flexibel op en is alert op verandering in zorgvragen. Zij¹ is integer en heeft een vraaggerichte, inlevende en sociale houding. De Verzorgende IG is creatief en proactief meedenkend, treedt daadkrachtig op, komt afspraken na en toont initiatief en verantwoordelijkheid. Zij houdt bij haar werkzaamheden rekening met de mogelijkheden, wensen en gewoonten, normen en waarden, seksuele voorkeur, de culturele achtergrond en de levensbeschouwing van de zorgvrager², naastbetrokkenen³ en collega's. Ze is gericht op het bevorderen van de eigen regie. Ze werkt vraaggericht, efficiënt, methodisch, veilig, kostenbewust, milieubewust, hygiënisch en ergonomisch verantwoord.

De Verzorgende IG heeft een professionele beroepshouding die gebaseerd is op de beroepscode en de visie en richtlijnen van de instelling. Ze bewaakt de privacy van de zorgvrager en naastbetrokkenen, gaat op de juiste wijze om met vertrouwelijke informatie en bewaakt geheimhouding waar nodig. Haar eigen normen en waarden hanteert zij op een professionele manier en zij is zich bewust van het effect van haar eigen handelen en gedrag. Ze toont respect voor de zorgvrager en naastbetrokkenen en bewaakt dat ze zelf ook met respect wordt behandeld.

---

¹ Daar waar in de tekst 'zij' staat wordt ook 'hij' bedoeld.

² De term zorgvrager wordt gebruikt voor cliënt, patiënt, zwangere, burende en kraamvrouw.

³ De term naastbetrokkenen wordt gebruikt voor mantelzorgers en vrijwilligers, ouders, verzorgers, familie, vrienden, cliëntensysteem en directe naasten.

Complexiteit (*branchespecifiek*)

De Verzorgende IG in de VVT beschikt over beroeps- en branchespecifieke kennis en vaardigheden om passende zorg en ondersteuning te bieden aan de verschillende doelgroepen van de VVT. Zij maakt onder andere gebruik van kennis van ziektebeelden in de VVT gericht op de chronische, revaliderende, geriatrische of psychogeriatrische zorgvrager en vaardigheden zoals het toepassen van begeleidingsmethodieken. Door de combinatie van kennis en vaardigheden, en het gebruiken en combineren van standaardprocedures en -methoden is ze in staat de zorgvrager en naastbetrokkenen te ondersteunen bij het realiseren van een optimaal niveau van autonomie en kwaliteit van leven zoals de zorgvrager die ervaart of wenst.

De Verzorgende IG in de VVT werkt in gemiddeld complexe zorgsituaties, veelal voorspelbare, niet levensbedreigende situaties. Zij krijgt ook te maken met levensbedreigende situaties, spanningen, tegengestelde belangen en veranderingen in de zorgsituatie. In het geval van veranderingen in de situatie van de zorgvrager, handelt de Verzorgende IG volgens procedures en maakt een inschatting van de mogelijke gevolgen en risico's van deze veranderingen en schakelt ze zo nodig een collega of leidinggevende in.

Wet en regelgeving

De wet BIG

Voor het beroep Verzorgende IG geldt artikel 34, Algemene Maatregel van Bestuur, besluit 463, waarin de opleidingseisen en het deskundigheidsgebied zijn omschreven. Wie een diploma heeft dat aan de eisen voldoet, heeft recht op het voeren van de beschermde opleidingstitel Verzorgende IG. Tijdens de opleiding tot Verzorgende IG komen de volgende zorgcategorieën aan de orde, waaronder:

- kraamvrouwen en pasgeborene;
- zorgvragers met beperkte mogelijkheden tot zelfzorg, op somatisch of psychosociaal gebied;
- geriatrische zorgvragers;
- chronische somatisch zieken;
- zorgvragers met een lichamelijke beperking;
- zorgvragers met een verstandelijke beperking;
- revaliderende zorgvragers.

4 Verpleegtechnisch handelen (Verzorgende IG)

Titel van de kwalificatie	Verzorgende IG
Titel van de leereenheid	Verpleegtechnisch handelen
Gerelateerd aan NLQF/EQF niveau	3

Activiteit	Kennis	Cognitieve en praktische vaardigheden	Competenties (in termen van zelfstandigheid/verantwoordelijkheid)
<p>4.1 Bereidt zich voor op de uitvoering van een verpleegtechnische handeling.</p> <p>4.2 Voert een verpleegtechnische handeling uit.</p> <p>4.3 Werken aan het persoonlijk ontwikkelplan.</p>	<p><u>Feiten, abstracte begrippen, ideeën</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken. • Kennis van medicatie, wet/regelgeving en ziektebeelden. <p><u>Materialen en middelen</u></p> <p>--</p> <p><u>Theorieën, methoden en processen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van anatomie en fysiologie. 	<p><u>Toepassen van kennis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan actuele benaderingswijzen toepassen in de omgang met dementerenden. • Kan actuele benaderingswijzen toepassen in de omgang met dementerenden. • Kan handelen volgens de normen voor verantwoorde zorg. • Kan kennis van (beroeps)ethiek en ethische vraagstukken toepassen. • Kan kennis van de basisprincipes van de vochtbalans toepassen. • Kan kennis van EHBO toepassen. • Kan kennis van vigerende wet- en regelgeving toepassen. 	<p>De Verzorgende IG voert haar eigen werkzaamheden zelfstandig uit. Zij biedt zelfstandig of in teamverband vraaggerichte zorg en ondersteuning bij wonen, huishouden en persoonlijke verzorging. Zij onderkent de gezondheidstoestand, het welbevinden en de mogelijkheden van de zorgvrager en naastbetrokkenen en hanteert crisissituaties. Zij signaleert veranderingen en bespreekt mogelijke aanpassingen van de zorgverlening met collega's, leidinggevende, individuele zorgvrager en naastbetrokkenen. Zij is verantwoordelijk voor het (mede) opstellen, evalueren en bijstellen van het zorgplan. Zij is aansprakelijk voor het bekwaam uitvoeren van verpleegtechnische handelingen,</p>

Activiteit	Kenniss	Cognitieve en praktische vaardigheden	Competenties (in termen van zelfstandigheid/verantwoordelijkheid)
		<ul style="list-style-type: none"> • Kan kennis van voedings- en dieetleer en voedingsproblematiek toepassen. • Kan klinisch redeneren toepassen. • Kan methodisch en systematisch handelen toepassen tijdens de beroepsuitoefening. • Kan technologische hulpmiddelen en instrumenten inzetten en gebruiken: e-health en domotica. <p><u>Probleemoplossende vaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft inzicht in gezondheidsrisico's behorend bij de doelgroep. • Kan de visie op zorg toepassen in haar dagelijkse werkzaamheden. <p><u>Leer- en ontwikkelvaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan reflectievaardigheden toepassen. <p><u>Informatievaardigheden</u></p>	<p>maar werkt bij de uitvoering van haar werkzaamheden onder de regie en eindverantwoordelijkheid van het team. Overstijgt een knelpunt haar deskundigheid dan schakelt zij een leidinggevende, (multidisciplinair) team en/of collega's in. In acute of meer complexe situatie kan zij terugvallen op collega's of leidinggevende.</p>

Activiteit	Kennis	Cognitieve en praktische vaardigheden	Competenties (in termen van zelfstandigheid/verantwoordelijkheid)
		<ul style="list-style-type: none"> • Kan op de computer werken met zorginformatiesystemen. <p><u>Communicatievaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan kennis van communicatiemogelijkheden en -methoden toepassen (verbaal, non-verbaal, pre-verbaal en schriftelijk), passend bij de wensen en mogelijkheden van de zorgvrager. • Kan sociaal vaardig optreden in functionele contacten. 	

4.1 Activiteit	Leerresultaat
<p>Bereidt zich voor op de uitvoering van een verpleegtechnische handeling</p>	<p>De Verzorgende IG kent de afspraken over de uit te voeren verpleegtechnische handelingen en wat de zorgvrager van haar verwacht. Ze weet wat ze van de zorgvrager kan verwachten tijdens het uitvoeren van de handeling(en).</p>
<p>Deelactiviteiten</p>	<p>Gedragsindicatoren</p>
<p>Voordat de Verzorgende IG de verpleegtechnische handelingen uitvoert, controleert zij de gezondheidssituatie en de psychische gesteldheid van de zorgvrager. Ze creëert de voorwaarden waardoor ze de verpleegtechnische handelingen optimaal kan uitvoeren.</p> <p><i>(Vakdeskundigheid toepassen, op de behoeften en verwachtingen van de klant richten)</i></p>	<p>De Verzorgende IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laat zien dat ze rekening houdt met de specifieke kenmerken van de zorgvrager; • laat zien dat ze rekening houdt met de beleving van de zorgvrager; • anticipeert proactief op mogelijke risico's om de kans hierop te verminderen.

4.2 Activiteit	Leerresultaat
Voert een verpleegtechnische handeling uit.	De verpleegtechnische handelingen zijn op een bekwame en professionele manier uitgevoerd volgens de geldende protocollen, wet- en regelgeving en richtlijnen van de organisatie.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
<p>De Verzorgende IG voert in opdracht van een arts of verloskundige verpleegtechnische handelingen –waaronder voorbehouden en risicovolle handelingen- uit binnen haar bevoegdheden en met inachtneming van de noodzakelijke voorzorgsmaatregelen, procedures en voorschriften.</p> <p><i>(Vakdeskundigheid toepassen, instructies en procedures opvolgen)</i></p>	<p>De Verzorgende IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt voor het uitvoeren van de verpleegtechnische handelingen materialen en middelen op de juiste manier; • werkt precies en bekwaam volgens de bekwaamheidseisen, veiligheidsregels en -voorschriften en wettelijke richtlijnen, zoals de wet BIG.
<p>De Verzorgende IG stemt af op de zorgvrager en neemt vooraf en tijdens de uitvoering van de verpleegtechnische handeling(en) angst en onzekerheid weg door uitleg over wat, waarom en hoe ze de handeling(en) uitvoert.</p> <p>De Verzorgende IG observeert, controleert en voorziet in een controlesysteem.</p> <p><i>(Vakdeskundigheid toepassen, materialen en middelen inzetten, instructies en procedures opvolgen, op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten)</i></p>	<p>De Verzorgende IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laat zien dat ze rekening houdt met de specifieke kenmerken van de zorgvrager; • laat zien dat ze rekening houdt met de beleving van de zorgvrager; • anticipeert proactief op mogelijke risico's om de kans hierop te verminderen.
<p>De volgende verpleegtechnische handelingen waaronder voorbehouden handelingen (*) worden door de Verzorgende IG uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • medicijnen checken, registreren, distribueren, zo nodig controle op inname (volgens zorgplan); 	<p>De Verzorgende IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • is in staat vlot en nauwkeurig te rekenen; • gebruikt voor het uitvoeren van de verpleegtechnische handelingen materialen en middelen op de juiste manier;

- medicijnen toedienen: oraal, rectaal, vaginaal, via de huid, via de luchtwegen, via de slijmvliezen;
- verzorgen rode en gele wonden;
- zwachteltechnieken toepassen;
- verzamelen van monsters ten behoeve van diagnostiek (steriel en niet-steriel materiaal);
- eerste hulp (somatisch) verlenen bij: verwondingen, vergiftigingen, verstikking, verslikken, en bij ademstilstand en;
- circulatiestilstand;
- een suprapubische katheter verzorgen;
- blaaskatheter en maagsonde observeren en controleren;
- blaasspoeling uitvoeren;
- lichaamstemperatuur beïnvloeden door middel van koude- of warmtebehandeling;
- subcutaan injecteren*;
- intramusculair injecteren*;
- insulinepen hanteren*;
- meten van de vitale functies;
- steunkousen;
- oplossingen en verdunningen maken;
- zorgvragers met decubitus en/of smetten verzorgen;
- orgaanspoelingen uitvoeren;
- monsters verzamelen ten behoeve van diagnostiek.

Van de volgende verpleegtechnische handelingen waaronder voorbehouden handelingen (*) dient zij er vier aan te leren:

- een maagsonde inbrengen*;
- katheteriseren van de blaas bij vrouwen*;
- katheteriseren van de blaas bij mannen*;
- PEG-sondevoeding toedienen;

- werkt precies en bekwaam volgens de bekwaamheidseisen, veiligheidsregels en -voorschriften en wettelijke richtlijnen, zoals de wet BIG.

<ul style="list-style-type: none"> • blaaskatheter en maagsonde verzorgen; • verzorgen van zwarte wonden; • zuurstof toedienen; • toedienen van sondevoeding en voedingspomp; • bedienen; • verzorgen van een stoma; • tracheacanule en tracheostoma verzorgen; • maag- en darmspoeling uitvoeren*; • stoma irrigeren; • mond- en keelholte uitzuigen. <p><i>(Vakdeskundigheid toepassen, materialen en middelen inzetten, instructies en procedures opvolgen)</i></p>	
<p>4.3 Activiteit</p>	<p>Leerresultaat</p>
<p>Werken aan het persoonlijk ontwikkelplan.</p>	<p>De Verzorgende IG heeft haar persoonlijk ontwikkelplan uitgevoerd waardoor zij haar deskundigheid verder ontwikkeld heeft. Zij is op de hoogte van actuele wet- en regelgeving en de actuele visie op zorg en welzijn. Zij heeft haar deskundigheid gedeeld met collega's.</p>
<p>Deelactiviteiten</p>	<p>Gedragindicatoren</p>
<p>De Verzorgende IG werkt aan haar eigen deskundigheid. Zij zorgt ervoor dat zij op de hoogte blijft van maatschappelijke, technologische en vakinhoudelijke ontwikkelingen. Zij leest daarvoor vakliteratuur en volgt bijscholingen. Zij gebruikt informatie van de zorgvrager en naastbetrokkenen om haar deskundigheid te vergroten.</p> <p><i>(Vakdeskundigheid toepassen, leren)</i></p>	<p>De Verzorgende IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verkent actief mogelijkheden om kennis te vergaren, te delen en samen te ontwikkelen; • haalt doelgericht betekenis uit teksten met hoge informatiedichtheid: zowel mondeling als schriftelijk.
<p>De Verzorgende IG reflecteert op haar eigen functioneren, vraagt om feedback over haar eigen functioneren en geeft feedback aan anderen. Ze stelt samen met haar leidinggevende een persoonlijk ontwikkelplan op en</p>	<p>De Verzorgende IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt passend taal- en woordgebruik voor de gesprekspartner; • gebruikt feedback doelbewust om zich verder te ontwikkelen.

<p>onderneemt stappen om vakkennis, vaardigheden en beroepshouding te verbeteren.</p> <p><i>(Vakdeskundigheid toepassen, leren, formuleren en rapporteren)</i></p>	
<p>De Verzorgende IG zorgt ervoor dat ze op de hoogte is van actuele wet- en regelgeving m.b.t. de beroepsuitoefening en van de actuele visie op zorg en welzijn. Ze neemt deel aan inhoudelijke discussies met collega's en anderen over beroepstaken en werkzaamheden. Zo ontwikkelt zij zichzelf en levert zij een bijdrage aan de ontwikkeling van de beroepsuitoefening. Tevens draagt ze de beroeps- en organisatievisie uit naar anderen.</p> <p><i>(Vakdeskundigheid toepassen, leren, formuleren en rapporteren)</i></p>	<p>De Verzorgende IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • draagt eigen kennis en expertise begrijpelijk over.

CONCEPT